

Audyt funkcjonalności (geoportalu). Functionality Assessment Checklist (FAC)

Audyt funkcjonalności (geoportalu). Functionality Assessment Checklist (FAC)

Cykl: pudełko z narzędziami

Treść, korekta i skład
dr inż. Karol Król
HomeProject.pl

Kontakt
k.krol@onet.com.pl

Grafiki
Pixabay (*Simplified Pixabay License*)

Data publikacji
Kraków, 2024

Spis treści

Wprowadzenie	4
Charakterystyka FAC	5
Postulaty autorskie FAC	6
Skala jakości FAC	7
FAC open access	8
Konkluzje	9

Wprowadzenie

Funkcjonalność to zdolności danego produktu, systemu, oprogramowania lub usługi do wykonywania określonych zadań; zestaw funkcji tworzących spójną użytkowo całość, tj. konkretnych narzędzi, w które jest wyposażony określony produkt, system czy oprogramowanie. W ujęciu detalicznym **funkcjonalność jest realizowana poprzez funkcje**, czyli unikalne zdolności obiektu do wykonywania pojedynczych działań. Dostęp do odpowiedniego zestawu funkcji o wysokiej użyteczności jest niezbędny, aby zapewnić kompleksowe i satysfakcjonujące doświadczenia użytkownikom.

Analizując literaturę przedmiotu można zauważyć, że **badania użyteczności są przeprowadzane częściej, niż badania funkcjonalności**. Może to wynikać z dostępności wielu technik i narzędzi, w tym list kontrolnych umożliwiających ocenę postrzeganego, subiektywnego komfortu użytkowania, przy jednoczesnym braku list kontrolnych, które umożliwiałyby ocenę funkcjonalności. Stanowi to pewną lukę badawczą, którą warto wypełnić.

Functionality Assessment Checklist (FAC)¹⁾ jest jedną z niewielu list kontrolnych, które umożliwiają ocenę funkcjonalności serwisu internetowego, w przypadku FAC – geoportalu. Zapraszam do lektury opracowania z cyklu „**pudełko z narzędziami**”.

1) Król, K.; Zdonek, D.; Sroka, W. (2024). Functionality Assessment Checklist for Evaluating Geoportals Useful in Planning Sustainable Tourism. *Sustainability*, 16(12), 5242. <https://doi.org/10.3390/su16125242>

Autor

Charakterystyka FAC

Functionality Assessment Checklist (FAC) umożliwia weryfikację wyposażenia geoportalu w funkcje przydatne w planowaniu podróży, wyjazdu turystycznego lub codziennego dojazdu do pracy. Zawiera łącznie 60 unikatowych funkcji, które podzielono na siedem typów, uplasowanych w trzech kategoriach (tab. 1).

Tabela 1. Podział funkcji na liście kontrolnej FAC

Kategoria funkcji	Obszar	Typ funkcji	Liczba funkcji
Przestrzenna prezentacja danych	Turystyka	Funkcje turystyczne	6
	Transport	Funkcje logistyczne	10
	Informacja i edukacja	Funkcje informacyjno–edukacyjne	13
Transakcje i sieciowanie	Transakcje	Funkcje transakcyjne	3
	Sieci społecznościowe i sieciowanie	Funkcje sieciowania	9
Technika wykonania	Uniwersalność	Funkcje użytkowe	16
	Udostępnianie danych	Funkcje danych	3
Łącznie			60

Postulaty autorskie FAC

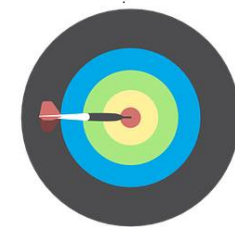
Lista kontrolna FAC jest podstawą dla skonsolidowanego, ujednoliczonego modelu badań. Zadaniem listy kontrolnej jest możliwie obiektywna i wyczerpująca ocena funkcjonalności pojedynczego serwisu, co w konsekwencji umożliwia analizę porównawczą wielu serwisów. Aby zadania te mogły być należycie wypełnione, nie należy traktować obojętnie własności charakteryzujących listy kontrolne. Dlatego też FAC spełnia następujące postulaty autorskie:

- 1) **postulat nieujemnego wyniku oceny** i stałości wartości ekstremalnych – wynik ewaluacji jest zawsze nieujemny i przyjmuje trzy możliwe wartości: 1, 0 lub n/d,
- 2) **postulat addytywności** – lista kontrolna umożliwia agregowanie wyników, tj. sumowanie ocen cząstkowych,
- 3) **postulat oceny wskaźnikowej** – lista kontrolna umożliwia opisane funkcjonalności ewaluowanego serwisu przy pomocy syntetycznej noty zagregowanej,
- 4) **postulat porównywalności** wyników oceny – na podstawie oceny funkcjonalności i zagregowanej noty końcowej możliwe jest utworzenie rankingu ocenianych serwisów internetowych,
- 5) **postulat automatyzacji** lub półautomatyzacji testów – cyfrowy formularz listy kontrolnej w sposób automatyczny podlicza wyniki testów w tabeli końcowej, co usprawnia proces oceny,
- 6) **postulat skali** – rozumiany jako brak ograniczeń w zakresie liczby ewaluowanych serwisów lub rozumiany jako możliwość interpretacji wyników w oparciu o umowną skalę jakości,
- 7) **postulat elastyczności oceny** – możliwe jest modyfikowanie (personalizacja) listy kontrolnej,
- 8) **postulat oceny potencjału** – lista kontrolna umożliwia obliczenie tzw. potencjału modelu, tj. liczby przyznanych punktów w stosunku do maksymalnej liczby punktów możliwych do przyznania w przyjętym modelu badań.

Skala jakości FAC

Listy kontrolne powinny być łatwe w użyciu, a wynik oceny powinien być jednoznaczny i łatwy w interpretacji. W ocenie funkcjonalności geoportali przy pomocy FAC proponowane jest zastosowanie następującej skali jakości, odpowiedniej dla podejścia, które uwzględnia ocenę wyposażenie we wszystkie funkcje wyszczególnione na liście kontrolnej FAC:

- 1) **0-20 – podstawowa funkcjonalność** – geoportal o charakterze statycznym, brak funkcji sieciowania i transakcyjnych, portal informacyjno-edukacyjny, wyposażony w podstawowe funkcje użytkowe i informacyjne,
- 2) **21-40 – ograniczona funkcjonalność** – geoportal wyposażony w podstawowe funkcje użytkowe, spełniający zadanie informacyjno-edukacyjne w ograniczonym zakresie, o ograniczonej przydatności w planowaniu turystyki; możliwe braki pewnych funkcji podstawowych, w szczególności turystycznych,
- 3) **41-60 – zadowalająca funkcjonalność** – geoportal wyposażony w większość funkcji użytkowych, spełniający zadanie informacyjno-edukacyjne i jednocześnie o wysokim stopniu przydatności w planowaniu turystyki, ale także codziennych czynności związanych z przemieszczaniem się w przestrzeni; możliwe braki pewnych funkcji, np. transakcyjnych.

FAC open access

Lista kontrolna Functionality Assessment Checklist (FAC), przykład jej zastosowania oraz detale projektowe zostały opisane i opublikowane w artykule naukowym:

Król, K.; Zdonek, D.; Sroka, W. (2024). Functionality Assessment Checklist for Evaluating Geoportals Useful in Planning Sustainable Tourism. *Sustainability*, 16(12), 5242. <https://doi.org/10.3390/su16125242>

Arkusze listy kontrolnej FAC jest udostępniany na licencji open access.

Do pobrania lista kontrolna FAC:

<http://homeproject.pl/2024/06/21/functionality-assessment-checklist-fac/>

Konkluzje

Lista kontrolna FAC ma charakter „zero–jedynekowy”. Przy pomocy FAC jest oceniane występowanie określonych funkcji według następującego klucza – ‘spełnione’ lub ‘nie spełnione’, ‘jest lub nie jest’, ‘wykonano’ lub ‘nie wykonano’, przy jednoczesnym kodowaniu: 1 = jest, 0 = nie jest. Istnieje także możliwość wykonania oceny FAC z uwzględnieniem scenariusza: ‘nie dotyczy’*.

Na liście kontrolnej FAC uwzględniono najistotniejsze funkcje, w jakie są wyposażane geoportale. Lista kontrolna zbyt obszerna i detaliczna utrudnia ewaluację oraz wydłuża czas potrzebny na przeprowadzenie audytu.

Zastosowanie listy kontrolnej FAC może być pomocne na etapie projektowym. FAC pozwala mieć na tym etapie lepszą kontrolę nad wyposażeniem geoportalu w komponenty przydatne dla użytkowników. Lista kontrolna FAC może być także przydatna w ocenie porównawczej geoportali turystycznych i w analizie konkurencji.

* Przykładowo, geoportale informacyjno-edukacyjne nie są wyposażane w funkcje transakcyjne. W takim przypadku zastosowanie mogą mieć trzy kategorie oceny: a) funkcja występuje (1 punkt), b) funkcja nie występuje (0 punktów) oraz c) nie dotyczy. Zmniejsza się zatem całkowita liczba punktów możliwych do przyznania w ocenie funkcjonalności. Słabą stroną tego podejścia jest uznaniowość oraz subiektywność oceny.

